

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

«Зарубіжна література» 7 КЛАС

розроблена на основі модельної навчальної програми

«Зарубіжна література 5-9 класи»

(авт.: О. Ніколенко, О. Ісаєва, Ж. Клименко, Л. Мацевко-Бекерська, Л. Юлдашева, Н. Рудніцька, В. Туряниця, С. Тіхоненко, М. Вітко, Т. Джангобекова)

Укладачки – Ольга Ніколенко, Вікторія Туряниця, Наталія Рудніцька.

ВСТУПНА ЧАСТИНА

Навчальний предмет «Зарубіжна література» є складником мовно-літературної освітньої галузі. Згідно із запропонованою модельною навчальною програмою зарубіжна література вивчається окремо як самостійний і самодостатній предмет, що має унікальну неперервну традицію викладання (з 1991 р.) в умовах Незалежності і сприяє її утвердженню. Разом із іншими складниками мовно-літературної галузі (українська мова, українська література) зарубіжна література виконує важливу націєтворчу та українознавчу роль. Викладання зарубіжної літератури здійснюється українською мовою, художні твори письменників і письменниць країн і народів світу запропоновані учнівству для читання в найкращих українських перекладах із урахуванням здобутків української перекладацької школи. Відповідно предмет «Зарубіжна література», окрім формування читацьких умінь і навичок, сприяє підвищенню рівня володіння державною мовою, формуванню якостей компетентного мовця.

Навчальний предмет «Зарубіжна література» охоплює різноманіття національних літератур і містить величезний духовний потенціал, необхідний для української молоді початку третього тисячоліття. У процесі вивчення зарубіжної літератури учні й учениці мають змогу дізнатися про інші країни, народи та культури крізь призму художніх творів, заглибитися у світ людських почуттів та стосунків, пізнати життя природи та суспільства, відчутти силу творчої фантазії та людської думки, критично мислити й співпереживати разом із літературними персонажами, краще розуміти себе та інших, цінувати «своє» (рідне, національне) і поважати «чуже» (значуще для розвитку власної особистості та української нації), формувати гуманістичний світогляд і національну свідомість на основі громадянських пріоритетів і толерантності до інших народів, рас, національностей.

Головна мета вивчення зарубіжної літератури в системі середньої освіти – прилучення учнів і учениць до найкращих здобутків класичної й сучасної художньої літератури різних країн і народів, формування компетентних читачів і читачок, здатних творчо сприймати, критично оцінювати й насолоджуватися художніми творами, брати участь у різних комунікативних ситуаціях та взаємодії (зокрема із застосуванням цифрових технологій) на підставі прочитаних художніх текстів і медіатекстів відповідно до контексту.

Предмет «Зарубіжна література» в галузі загальної середньої освіти виконує **такі функції**: 1) *пізнавально-ціннісну* (пізнання життя, людини й світу через художню літературу, формування ціннісних орієнтирів особистості в період її становлення); 2) *естетичну* (розвиток уявлень про специфіку мистецтва слова, естетичного смаку, умінь розрізняти художню вартість творів); 3) *розвивальну* (розвиток розумових і творчих здібностей, критичного мислення, індивідуального стилю пізнавальної діяльності, навичок роботи з книжкою та комп'ютером із метою розширення кола читання, формування культури спілкування); 4) *соціально-адаптаційну* (соціокультурна адаптація особистості до умов

сучасного суспільства); 5) *виховну* (виховання моральних і громадянських якостей, національної свідомості, відповідальності за збереження духовних надбань України й людства).

Вивчення зарубіжної літератури спрямоване не лише на набуття знань про доробок письменників і письменниць, окремі художні твори, літературні епохи, жанри та стилі, а передовсім покликане залучити учнів до процесу суб'єктивізації знань, пізнання довколишнього світу і самопізнання в процесі навчання, народження у свідомості школярів і школярок «власного тексту» культури, збагаченого особистісним «Я», що сприятиме розширенню емоційно-чуттєвого досвіду учнів і учениць, формуванню їхніх ціннісних орієнтацій і ставлень, залученню їх до міжкультурного діалогу через здобутки світового красного письменства. Сприяючи культурному зближенню України із країнами Європи і світу, зарубіжна література є важливим чинником духовного розвитку української нації, виховання молодого покоління патріотів, відданих національним ідеалам і водночас відкритих до здобутків інших країн і народів.

Завдання вивчення навчального предмета «Зарубіжна література» в основній школі:

- репрезентувати актуальні для школярів і школярок художні твори (класичні та сучасні), необхідні для духовної та психологічної адаптації людини в сучасному полікультурному суспільстві;

- сформувати в учнів і учениць сталу потребу в діалозі з творами словесного мистецтва, необхідність у власній рефлексії над почуттями й думками, які виникають в семантичному та естетичному полі художнього тексту;

- навчити школярів і школярок естетично сприймати літературні твори, виявляти їх художню своєрідність, розглядати в контексті розвитку загальнолюдської культури та національних культур різних країн і народів;

- розширити особистісний культурно-естетичний тезаурус учнів і учениць на основі набутих знань про художню літературу світу, практичних умінь і навичок сприймання, аналізу, інтерпретації, дослідження художніх творів зарубіжних письменників від давнини до сучасності, а також у процесі творчого діалогу із художніми текстами і відповідними медіатекстами;

- розвивати високі моральні якості школярів і школярок, їхні ціннісні орієнтації, ставлення, емоційно-чуттєву сферу особистості;

- виховувати в учнів і учениць патріотизм, повагу до національних традицій і різних культур, толерантне ставлення до «інакшості», до відмінного від власного погляду.

Структура навчального предмета «Зарубіжна література» відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти охоплює два цикли – 5-6 класи (адаптаційний цикл) і 7-9 класи (базове предметне навчання). Відповідно курс зарубіжної літератури в основній школі має два етапи: 5-6 класи – прилучення до читання художньої літератури; 7-9 класи – системне читання художньої літератури. Передбачається, що в профільній школі (10-12 класи) буде запроваджено етап творчо-критичного читання художньої літератури.

Наскрізним стрижнем навчального предмета «Зарубіжна література» є поєднання класичної й сучасної літератури, художніх творів і медіатекстів. Це дає змогу вибудувати єдиний простір цікавих для учнівства третього тисячоліття творів, що належать до різних культур, забезпечити умови для діалогу класики й сучасності, реалізувати різновекторність у пізнавальній діяльності, залучити інтермедіальність як один із ефективних шляхів вивчення зарубіжної літератури, підвищити мотивацію учнів та учениць до читання найкращих книжок світу.

Зміст курсу поділено на розділи й теми відповідно до вікових особливостей учнів і учениць, кола читацьких уподобань підлітків. У навчальній програмі до кожного розділу запропоновано рубрики, що сприятимуть вивченню української та зарубіжних літератур з урахуванням досягнень сучасного літературознавства, культурного контексту та медіапростору: Теорія літератури (ТЛ), Література і культура (ЛК), Україна і світ (УС), Медіатекст (МТ).

Шляхи реалізації навчальної програми. Зміст навчального матеріалу, представлений у навчальній програмі, відповідає модельній програмі та відповідно Типовій освітній програмі й становить мінімально 1 годину на тиждень.

Програма містить обов'язковий і варіативний компоненти. Обов'язковий компонент – це літературні епохи, напрями, течії, художні твори зарубіжних авторів, які передбачені для обов'язкового вивчення. Варіативний компонент містить перелік художніх текстів, із яких учитель/вчителька може вибрати один або декілька відповідно до інтересів учнів і учениць, забезпечення матеріально-технічними ресурсами тощо.

Художні твори для текстуального вивчення відібрані з урахуванням психологічних та інтелектуальних можливостей школярів і школярок, а також відповідно до соціальних і культурних стрижневих інтересів і проблем, актуальних для учнів і учениць певних вікових груп. У програмі органічно поєднані твори класики й сучасності.

Навчальна програма детально окреслює очікувані результати навчання, види діяльності і тим самим визначає об'єктивні критерії оцінювання.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Зміст навчального предмета, очікувані результати навчання, види навчальної діяльності учнів

7 КЛАС

(1 година на тиждень, 35 годин на рік)

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності учнів
ВСТУП. РОЛЬ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ В СУЧАСНУ ДОБУ (1 година)		
<p>Учень/учениця I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях свідомо застосовує прийоми активного слухання: уточнення, переказ почутого, формулювання висновків на підставі почутого та ін. (9 МОВ 1.1.1-1) самостійно передає за допомогою різних засобів візуалізації власне розуміння почутого повідомлення про оригінал і види перекладів, структуруючи інформацію (9 МОВ 1.2.3-1) II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p>	<p>Оригінал і переклад. Види перекладів. Видатні українські перекладачі. Теорія літератури (ТЛ) Поглиблення понять: оригінал і переклад. Література і культура (ЛК) Значення художнього перекладу для розвитку культури, дружніх взаємин між країнами та народами. Україна і світ (УС) Основні відомості про розвиток української перекладацької школи. Медіатекст (МТ) Документальні фільми, науково-популярні тексти,</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, вибіркове або ін.), аудіювання, перетворення текстової інформації на візуальну (схема, таблиця, плакат тощо), коментар візуальної інформації, створення повідомлення (усного або письмового) на підставі використання текстових та/або цифрових джерел, взаємодія у групі (очна або онлайн), обговорення специфіки художнього перекладу, його значення для розвитку різних галузей культури і міжкультурних взаємин, історичної місії українського перекладацтва.</p>

<p>використовує різні складники друкованого чи цифрового текстового джерела інформації для створення власного повідомлення (усного або письмового) про розвиток української перекладацької школи та доробок 1-2 українських перекладачів (9 МОВ 2.1.2-1-1)</p> <p>формулює висновки щодо специфіки художнього перекладу, його значення для розвитку світової культури і міжкультурних взаємин, ролі видатних вітчизняних перекладачів у духовному поступі українського народу (9 МОВ 2.2.7-1-1)</p> <p><i>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</i></p> <p>виконує різні ролі у груповій очній або онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в процесі обговорення значення художнього перекладу для розвитку культури, представлення улюблених книжок зарубіжної літератури в українських перекладах, постатей українських перекладачів. (9 МОВ 3.2.2-1-1)</p>	<p><i>спогади про представників української перекладацької школи.</i></p>	
--	---	--

<p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення аналізує окремі мовні явища в текстах художніх перекладів, робить висновки щодо функціонування та доцільності використання певних мовних одиниць (9 МОВ 4.1.2-1-1)</p>		
<p>ГЕРОЇ ТА ГЕРОЇНІ БАЛАД (2 години) (1 фольклорна і 1 літературна балади за вибором учителя)</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях відповідає на запитання за змістом прочитаних та/або прослуханих фольклорних і літературних балад, акцентуючи увагу на важливих деталях сюжету та зображення персонажів у художньому творі (9 МОВ 1.1.2-1-1) обговорює актуальність, жанрово-родову приналежність художнього тексту/медіатексту, його ідейно-тематичні та естетичні особливості, зв'язок художнього тексту з епохою, творчістю митця (9 МОВ 1.1.2-2-1) переказує художній текст/медіатекст докладно, стисло, вибірково, творчо,</p>	<p>Балада як жанр усної народної творчості. Характерні ознаки балади. «Король Лір і його дочки». (1 година)</p> <p>Моральна проблематика твору. Сюжет випробування. Король Лір як вічний образ.</p> <p>Літературна балада та її ознаки. Подібність і відмінність від народної балади. Йоганн Крістоф Фрідріх Шиллер (1759–1805). «Рукавичка». (1 година)</p> <p>Випробування головного героя балади. Образ справжнього лицаря, оспівування мужності, відваги, людської гідності.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, «ланцюжком», вибіркоче, коментоване, прогнозоване або ін.), відповіді на запитання за змістом балади, обговорення художнього тексту/медіатексту, аналіз та інтерпретація художнього тексту/медіатексту, переказ художнього тексту/медіатексту (докладно, стисло, вибірково, творчо), обговорення проблем твору з урахуванням власного досвіду і культурноісторичного контексту, коментування власних почуттів і вражень від тексту, порівняння художніх текстів, створення власного медійного продукту на підставі художнього твору (пост, плакат, фотоколаж, буктрейлер або ін.),</p>

<p>акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях художнього тексту/медіатексту відповідно до мети і ситуації спілкування (9 МОВ 1.2.1-1) окреслює тематику і проблематику почутого повідомлення (художнього тексту/медіатексту) для подальшої інтерпретації (9 МОВ 1.4.1-1)</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p> <p>коментує та обґрунтовує актуальність порушених у художніх текстах/медіатекстах проблем із урахуванням власного досвіду та культурно-історичного контексту (9 МОВ 2.2.1-1) знаходить спільне і відмінне у баладах різних культур за тематикою, проблематикою, мовним оформленням, структурою тощо (9 МОВ 2.2.4-1) коментує власні почуття під час читання тексту (художнього тексту/медіатексту) і враження від прочитаного, аналізує вплив виражальних засобів балад на емоційно-естетичне сприйняття тексту (9 МОВ 2.3.2-1-1) на основі прочитаної балади (балад) створює власний або колективний медійний продукт – пост або буктрейлер для соцмереж (9 МОВ 2.7.2-1-1)</p>	<p>(ТЛ) Балада (фольклорна і літературна). Поглиблення понять: сюжет, персонаж літературного твору.</p> <p>(ЛК) Зображення героїв балад у мистецтві (живописі, музиці, мультиплікації та ін.). Національні герої та символи в баладах.</p> <p>(УС) Українські перекладачі зарубіжних балад. Українські народні й літературні балади.</p> <p>(МТ) Фільмографія: «Робін Гуд» (режисер Р. Скотт, США, Велика Британія 2010), «Загублене місто Світязь» (режисер Каміл Полак, Польща, 2011) та ін.</p>	<p>створення власного письмового тексту (опис героя або героїні або мінівір за змістом однієї з балад), аналіз власних написаних текстів (виявлення помилок, переваг і недоліків у власних текстах), усний відгук про твір мистецтва (ілюстрацію художника або кінофільм/мультфільм за мотивами балади).</p>
---	--	--

III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі

створює самостійно письмові тексти, використовує різні форми їх презентації (з допомогою власних малюнків, ілюстрацій художників, світлин, презентацій тощо) для досягнення відповідної комунікативної мети (9 МОВ 3.1.5-1)

визначає переваги і недоліки власних написаних текстів, планує власний навчальний розвиток з урахуванням аналізу допущених помилок (9 МОВ 3.3.3-1)

IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення

взаємодіє з іншими особами, використовуючи твори мистецтва (ілюстрації художників, кінофільми/мультфільми) для створення власних текстів (усний відгук про твір мистецтва за мотивами балади) (9 МОВ 4.2.3-1)

ЛИЦАРСТВО В ЛІТЕРАТУРІ (3 години)

<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>знаходить потрібну інформацію про письменників, європейських лицарів та українських козаків (відому або нову), в різних джерелах (зокрема науково-популярних текстах, художніх текстах, медіатекстах) і використовує її для підготовки повідомлення та/або презентації. (9 МОВ 1.3.1-1)</p> <p>аналізує стильові, жанрові, естетичні та мовні особливості художнього тексту/медіатексту. (9 МОВ 1.4.3-1)</p> <p>обґрунтовує зв'язок художнього тексту/медіатексту з власним суспільно-історичним досвідом (підтримує діалог «читач – текст – автор») для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях (9 МОВ 1.4.5-1)</p> <p>розпізнає основні факти і судження про них, вирізняє авторські інтерпретації, розуміє аргументацію, коментує підтекст почутого повідомлення (художнього тексту/медіатексту) (9 МОВ 1.4.6-1)</p> <p>обґрунтовує свою позицію щодо почутого повідомлення (художнього</p>	<p>Вальтер Скотт (1771–1832). «Айвенго» (2 розділи за вибором учителя). (3 години)</p> <p>В. Скотт – засновник історичного роману. Історія і художній вимисел у романі «Айвенго». Утілення в образі Айвенго кодексу лицаря, художні засоби створення образу. Зіткнення добра, краси й справедливості із жорстокістю і підступністю. Головні образи твору. Історичний колорит твору та засоби його створення. Динаміка сюжету і гумор.</p> <p>(ТЛ) Образ автора. Поглиблення понять: роман (історичний роман), пейзаж, сюжет, персонаж.</p> <p>(ЛК) Лицарська культура Європи доби середньовіччя.</p> <p>(УС) Переклади творів українською мовою. Висловлювання українських митців про В. Скотта, його вплив на розвиток історичного роману.</p> <p>(МТ) Фільмографія: «Айвенго» (режисер Д. Кемфілд, США, Велика Британія, 1982), документальні фільми про історію</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, «ланцюжком», в особах, вибіркоче, коментоване, повторне, прогнозоване або ін.), пошук інформації у різних джерелах (науково-популярних текстах, художніх текстах, медіатекстах та ін.), підготовка повідомлення та/або презентації, аналіз та інтерпретація змісту і форми художнього тексту/медіатексту, обґрунтування зв'язку художнього тексту/медіатексту із власним суспільно-історичним і життєвим досвідом, виокремлення фактів і суджень про них у художньому тексті/медіатексті, коментування позицій автора і персонажів у художньому тексті, характеристика літературних персонажів (окремо та/або порівняльна), складання складного плану літературних персонажів (окремо та/або порівняльна), складання складного плану характеристики персонажа, обґрунтування власної позиції та готовність до її зміни в результаті комунікації, обґрунтування естетичної вартості художнього тексту/медіатексту, створення власного тексту (письмовий твір) на підставі художнього тексту, ідентифікація і виправлення помилок у власному тексті,</p>
--	---	---

<p>тексту/медіатексту) з урахуванням власного досвіду та інформації з окремих джерел, які вважає авторитетними (9 МОВ 1.5.1-4)</p> <p>дослухається до інших думок, демонструючи готовність до зміни власної позиції за умови отримання достатньої аргументації (9 МОВ 1.5.1-6)</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p> <p>співвідносить зміст прочитаного художнього тексту з історичним і соціокультурним контекстом, світоглядною позицією автора (9 МОВ 2.1.3-1)</p> <p>характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, коментує їхні вчинки та висловлювання (9 МОВ 2.3.1-1)</p> <p>проєктує емоційно-чуттєвий досвід персонажів художніх текстів/медіатекстів на власну поведінку, переконання, ставлення, цінності (9 МОВ 2.3.1-2)</p> <p>обґрунтовує думку щодо естетичної цінності художніх текстів у культурно-історичному контексті з урахуванням</p>	<p><i>середньовічної Європи та ін.</i></p>	<p>дослідження мовних одиниць у художньому тексті.</p>
---	--	--

взаємозв'язків української та інших національних культур (9 МОВ 2.3.3-1)

III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі

створює та презентує власний текст (письмовий твір) на актуальну тематику на підставі художнього тексту (9 МОВ 3.1.2-1)

оформлює власне висловлення з дотриманням принципів академічної доброчесності (9 МОВ 3.1.3-1)

ідентифікує різні види помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення з урахуванням засвоєних мовних норм (9 МОВ 3.3.1-1)

IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення

характеризує мовні одиниці різних рівнів (лексичні, граматичні тощо), які використовуються для створення історичного колориту і зображення персонажів у художньому тексті, визначає закономірності функціонування мовних одиниць в контексті авторського задуму (9 МОВ 4.1.1-1)

<p>використовує знання про мовні одиниці та явища, які виявилися в прочитаному художньому тексті, для вдосконалення власного мовлення (9 МОВ 4.1.1-2)</p>		
<p>ПАМ'ЯТАЄМО ПРО МИНУЛЕ (4 години)</p>		
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</i></p> <p>характеризує роль, виражальні можливості та вплив на слухача (адресата) важливих деталей, зокрема художніх, почутого художнього тексту/медіатексту (9 МОВ 1.5.3-1)</p> <p>логічно і послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні погляди, ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади із суспільно-історичного досвіду (9 МОВ 1.6.1-1)</p> <p>добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та комунікативних намірів, соціального і культурного контексту (9 МОВ 1.7.1-1)</p>	<p>Друга світова війна у європейській поезії. К.-І. Галчинський (1905–1953). («Пісня про солдатів з Вестерплатте» АБО «Лист із полону»). (1 година)</p> <p>Відображення антигуманної сутності війни у віршах. Ідеї збереження життя та людських цінностей попри трагічні обставини.</p> <p>Джон Бойн (народ. 1971). «Хлопчик у смугастій піжамі». (3 години)</p> <p>Зображення Другої світової війни крізь долі дітей і дорослих. Теми нацизму та Голокосту в повісті. Образи дітей (німецький хлопчик Бруно, єврейський хлопчик Шмуль), їхня дружба і взаємодопомога. Ідея рівності представників різних рас, націй, національностей і народів у творі. Трагічний фінал як відображення злочинів фашизму. моральний приклад і</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, коментоване, вибіркоче, повторне, перерване або ін.), виокремлення і характеристика художніх деталей у художньому тексті/медіатексті, презентація власних поглядів (ідей, переконань) із аргументацією та прикладами, добір вербальних та невербальних засобів для ефективної комунікації, виокремлення і розмежування в художньому тексті/медіатексті фактів та суджень про них, виявлення і коментування підтексту в художньому тексті/медіатексті, встановлення і характеристика взаємозв'язків між елементами змісту художнього тексту/медіатексту (тема, мікротеми, ідея, образи), створення у цифровому середовищі повідомлення (пост або ін.) чи медіатексту із застосуванням гіпертекстових посилань, аналіз і вдосконалення змісту написаного власного тексту, творче використання</p>

<p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p> <p>застосовує різні види критичного читання ліричних та епічних художніх текстів різних стилів (9 МОВ 2.1.1-1)</p> <p>розмежовує в художньому тексті/медіатексті фактичну інформацію, суб'єктивні судження та прихований підтекст, наводить аргументи для спростування або підтвердження суджень, коментує підтекст, наводить приклади із суспільного досвіду (9 МОВ 2.2.2-1)</p> <p>характеризує взаємозв'язки між темою, мікротемою, основною думкою, образами художнього тексту/медіатексту (9 МОВ 2.2.3-1)</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</p> <p>створює у цифровому середовищі повідомлення (пост або ін.) або медіатексти (допис, коментар, стаття, замітки або ін.) із застосуванням гіпертекстових посилань для обговорення соціально важливих питань про Другу світову війну на підставі</p>	<p>опора для хлопчика. Відкритий фінал повісті.</p> <p>(ТЛ) Поглиблення понять: вірш, повість, сюжет.</p> <p>(ЛК) Доля діячів культури у період Другої світової війни. Сучасна культура проти війни.</p> <p>(УС) Тема Другої світової війни в українській літературі.</p> <p>(МТ) Фільмографія: документальні фільми про Другу світову війну, «Хлопчик у смугастій піжамі» (режисер М. Херман, США, Велика Британія, 2008) та ін.</p>	<p>мовних засобів для особистісного самовираження.</p>
---	---	--

<p>прочитаних художніх текстів/медіатекстів (9 МОВ 3.2.1-1) аналізує і вдосконалює зміст написаного відповідно до теми та мети висловлювання (9 МОВ 3.3.2-1) усуває недоліки в структурі тексту, враховуючи стилістичні та жанрові особливості тексту (9 МОВ 3.3.2-2) <i>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</i> творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів нестандартні рішення, виявляючи художньо-образне асоціативне мислення (9 МОВ 4.2.1-1)</p>		
<p>СИЛА ДРУЖБИ І КОХАННЯ (3 години)</p>		
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</i> вирізняє невербальні засоби (художні деталі, символи та ін.), які сприяють розумінню не вираженого вербально змісту художнього текст/медіатексту (9 МОВ 1.1.3-1) виявляє невербальні засоби (художні деталі, символи та ін.), що вказують на</p>	<p>О. Генрі (1862–1910). «Дари волхвів» АБО «Останній листок». (2 години) О. Генрі – майстер новели. Моральні цінності в новелі «Дари волхвів». Біблійні мотиви у творі. Роль художньої деталі. Новела «Останній листок» – гімн людині, що здатна на самопожертву заради ближнього. Специфіка розкриття образу Бермана. Образи дівчат, їхня динаміка</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, в особах, виразне, «ланцюжком», вибіркове, коментоване, повторне, прогнозоване або ін.), переказ художнього тексту/медіатексту (вибірковий, докладний, від імені персонажа та ін.), виокремлення невербальних засобів (художніх деталей, символів тощо), відтворення (усно або письмово) прихованого змісту почутого та/або прочитаного, пояснення</p>

<p>наявність у художньому тексті/ медіатексті прихованої інформації (про внутрішній стан і почуття персонажів, стосунки між ними тощо), відтворює усно або письмово прихований зміст почутого (9 МОВ 1.1.3-2)</p> <p>виявляє і передбачає емоційні реакції персонажів у різних ситуаціях (9 МОВ 1.8.1-1)</p> <p>пояснює причини відповідного емоційного стану персонажів у життєвих ситуаціях (9 МОВ 1.8.1-2)</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p> <p>характеризує взаємообумовленість елементів змісту, структури та мовного оформлення прочитаних художніх текстів різних родів і жанрів (9 МОВ 2.2.6-1)</p> <p>формулює висновки про близькість оригіналу й перекладу на основі їх аналізу, інтерпретації та порівняння (9 МОВ 2.2.7-1)</p> <p>розпізнає в художньому тексті і коментує зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю (9 МОВ 2.2.6-2)</p> <p>творчо опрацьовує прочитаний художній текст, передає його в іншому</p>	<p>(Сью, Джонсі). Особливості художньої мови новели; розповідач.</p> <p>Вірші зарубіжних поетів про дружбу і кохання: П'єр Ронсар (1524-1585) «До того, як любов у світ прийшла...», Роберт Бернс (1759–1796) «Моя любов...». (1 година)</p> <p>Поетизація високого почуття кохання, розкриття у віршах його впливу на людину.</p> <p><i>(ТЛ) Новела, розповідач, композиція художнього твору, символ. Поглиблення понять: художня деталь, герой/героїня.</i></p> <p><i>(ЛК) Культура людських почуттів і міжособистісного спілкування.</i></p> <p><i>(УС) Українські переклади творів зарубіжних письменників.</i></p> <p><i>(МТ) Фільмографія: «Дари волхвів» (режисер Г. Гетевей, США, 1952), «Дари волхвів» (режисер Б. Борк, Велика Британія, 1980) та ін.</i></p>	<p>емоційного стану та емоційних реакцій персонажів у життєвих ситуаціях, характеристика взаємообумовленості елементів змісту та форми художнього тексту, аналіз, інтерпретація та порівняння оригіналів і художніх перекладів творів (або уривків) зарубіжної літератури, виокремлення і коментування зображувально-виражальних засобів у художньому тексті, створення і обговорення власних текстів за прочитаним твором (фанфік, постер, малянок, колаж, «хмаринка слів» або ін.), взаємодія з іншими особами для створення власних текстів на підставі прочитаного художнього твору.</p>
--	--	--

контексті, створюючи самостійно різні види текстів-фанфіків (9 МОВ 2.7.1-1)

III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі

записує власне або чуже мовлення, використовуючи в разі потреби відповідні прийоми оптимізації думок (графічні прийоми, скорочення, виділення тощо) та засоби мовної виразності (9 МОВ 3.1.1-1)

створює та презентує тексти (художні тексти/медіатексти) різних типів, стилів і жанрів на актуальну самостійно визначену тематику (9 МОВ 3.1.2-1)

IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення

взаємодіє з іншими особами, використовуючи твори мистецтва для створення власних текстів на підставі прочитаного художнього тексту (наприклад, ілюстрована «історія» героя/героїні, «щоденник» героя/героїні, буктрейлер або ін.) (9 МОВ 4.2.3-1)

РОЗСЛІДУЄМО ДЕТЕКТИВНІ ІСТОРІЇ (4 години)

<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>переказує почуте повідомлення (художній текст/медіатекст) докладно, стисло, вибірково, творчо, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах почутого повідомлення (художнього тексту/медіатексту) відповідно до мети і ситуації спілкування (9 МОВ 1.2.1-1)</p> <p>визначає зв'язок між фрагментами частково неповної інформації, здобутої з одного чи кількох різних джерел (зіставлення висловлювань різних персонажів про одну й ту саму подію чи факт; зіставлення точок зору персонажів і оповідача тощо) для формування цілісного уявлення. (9 МОВ 1.4.2-1)</p> <p>визначає основну мету та прогнозує наміри мовця (персонажа, оповідача художнього тексту), ставить уточнювальні запитання до літературного героя/героїні. (9 МОВ 1.4.4-1)</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p>	<p>Детективна література. Її характерні особливості. Різновиди детективів.</p> <p>Едгар Аллан По (1809–1849). «Золотий жук». (2 години)</p> <p>Захопливий сюжет твору «Золотий жук». Особливості композиційної будови твору – «розповідь у розповіді», її художнє значення (поєднання різних поглядів, створення емоційної напруги, таємничої атмосфери та ін.). Образи Вільяма Леграна, Джупітера, оповідача.</p> <p>Артур Конан Дойл (1859 – 1930). Оповідання про Шерлока Холмса («Пістрява стрічка» або «Спілка рудих»). (2 години)</p> <p>Особливості сюжету і композиції оповідань про Шерлока Холмса. Шерлок Холмс як безпосередній учасник розв'язання сімейного конфлікту в оповіданні «Пістрява стрічка». Іронічне зображення пристрасті людини до легкого збагачення в оповіданні «Спілка рудих». Сутність «дедуктивного методу» Шерлока Холмса, утвердження в його образі сили інтелекту і моральних якостей. Доктор Ватсон як оповідач. Різні</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, в особах, виразне, «ланцюжком», вибіркове, коментоване, повторне, прогнозоване або ін.), переказ художнього тексту/медіатексту (вибірковий, докладний, від імені персонажа та ін.), виокремлення невербальних засобів (художніх деталей, символів тощо), відтворення (усно або письмово) прихованого змісту почутого та/або прочитаного, пояснення емоційного стану та емоційних реакцій персонажів у життєвих ситуаціях, характеристика взаємообумовленості елементів змісту та форми художнього тексту, аналіз, інтерпретація та порівняння оригіналів і художніх перекладів творів (або уривків) зарубіжної літератури, виокремлення і коментування зображувально-виражальних засобів у художньому тексті, створення і обговорення власних текстів за прочитаним твором (фанфік, постер, малюнок, колаж, «хмаринка слів» або ін.), взаємодія з іншими особами для створення власних текстів на підставі прочитаного художнього твору.</p>
---	---	--

<p>розмежує в художньому тексті/медіатексті фактичну інформацію, суб'єктивні судження та прихований підтекст, наводить аргументи для спростування або підтвердження суджень, коментує підтекст (9 МОВ 2.2.2-1)</p> <p>аргументовано висловлюється про достовірність інформації на основі аналізу прочитаного художнього тексту та суджень інших осіб (літературних персонажів, оповідача) (9 МОВ 2.4.2-1)</p> <p>робить аргументовані висновки про наявність у прочитаному художньому тексті/медіатексті ознак маніпулятивного впливу, доречно цитуючи відповідні фрагменти (висловлювання персонажів, оповідача) (0 МОВ 2.4.2-2)</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</p> <p>створює власний текст у жанрі детективу (фанфік із персонажами літературних детективів або власний художній текст у вигляді оповідання, коміксу, сценарію фільму тощо) відповідно до усталених стилістичних норм (9 МОВ 3.1.4-1)</p>	<p>точки зору на події як художній прийом створення атмосфери таємничості.</p> <p><i>(ТЛ) Детектив, оповідач. Поглиблення понять: сюжет, композиція (детективного твору).</i></p> <p><i>(ЛК) Музеї Е. По в США (Балтимор, Річмонд), Шерлока Холмса у Великій Британії (Лондон). Пам'ятники письменникам та їхнім героям.</i></p> <p><i>(УС) Українські письменники – майстри детективного жанру.</i></p> <p><i>(МТ) Фільмографія: «Шерлок Холмс» (режисер Г. Річі, США, Велика Британія, 2009), «Шерлок» (режисер Є. Лін, П. Макгіган, Велика Британія, 2010-2017) та ін.</i></p>	
---	---	--

<p><i>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</i> імпровізує з художнім текстом/медіатекстом, застосовуючи елементи стилізації, пародії тощо, аргументовано обстоює свою позицію та право на самовираження у процесі створення власного тексту за прочитаним художнім текстом/медіатекстом (9 МОВ 4.2.2-1)</p>		
<p>ОСОБИСТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ (4 години)</p>		
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</i> обговорює актуальність, жанрову належність почутого та/або прочитаного тексту (казка-притча, новела-притча), ідейно-тематичні та естетичні особливості твору, зв'язок художнього тексту із ситуацією спілкування, творчістю митця (9 МОВ 1.1.2-2) виявляє важливі деталі почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту для ілюстрування</p>	<p>Антуан де Сент-Екзюпері (1900 – 1944). «Маленький принц». (3 години) Алегоричні образи та ситуації, людські взаємини, моральні цінності в казці-притчі «Маленький принц». Філософський зміст твору. Маленький принц у ставленні до своєї планети, троянди, лиса та ін. Риси людей у казкових персонажах твору.</p> <p>Рюноске Акутагава (1892 – 1927). «Павутинка». (1 година) Утілення ідеї моральної відповідальності в новелі «Павутинка». Філософський зміст твору. Підтекст. Художні образи новели</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, коментоване, повторне, перерване, прогнозоване та ін.), обговорення почутого та/або прочитаного художнього тексту, виявлення художніх деталей у почутому та/або прочитаному художньому тексті, комунікація із дотриманням принципів етики спілкування і визнанням права на існування іншої думки, доречно використання цитат із художніх текстів/медіатекстів для підтвердження та увиразнення власних поглядів (ідей, переконань), визначення специфіки складників структури художніх текстів та особливостей міжжанрових утворень</p>

<p>власного розуміння почутого (9 МОВ 1.4.1-2) комунікує, визначаючи право на існування іншої думки, з дотриманням принципів етики спілкування, норм літературної вимови (9 МОВ 1.6.1-2) доречно використовує цитати з різних джерел (художніх текстів/медіатекстів) для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань (9 МОВ 1.6.1-3)</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів визначає специфіку складників структури художніх текстів, особливості міжжанрових утворень (казка-притча, новела-притча) (9 МОВ 2.1.2-2) представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел (художніх текстів/медіатекстів), комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту (9 МОВ 2.6.1-2)</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі обстоює власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та</p>	<p>(Будда, Кандата). Символічні образи природи.</p> <p><i>(ТЛ) Алегорія. Поглиблення понять: новела (новела-притча), казка (казка-притча), символ.</i></p> <p><i>(ЛК) Ідея моральної відповідальності крізь призму християнства, буддизму.</i></p> <p><i>(УС) Переклади творів українською мовою.</i></p> <p><i>(МТ) Фільмографія: «Маленький принц» (режисер М. Осборн, Франція, 2015), «Павутинка» (режисер А. Ісідзука, Японія, 2009) та ін.</i></p>	<p>(казка-притча, новела-притча), представлення текстової інформації із комбінацією різних способів візуалізації змісту, обстоювання власної позиції щодо порушеної проблеми, аналіз та узагальнення різних поглядів та ідей, аналіз рис авторського стилю художнього тексту.</p>
--	---	---

<p>узагальнюючи різні погляди та ідеї (9 МОВ 3.1.2-3)</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</p> <p>аналізує основні риси авторського стилю художнього тексту для вдосконалення власного стилю мовлення (9 МОВ 4.2.4-1)</p>		
<p>СУТНІСТЬ ЛЮДИНИ (5 годин)</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>обговорює актуальну проблематику, сюжет і образи сучасних творів, адекватно реагує на почуте, демонструючи розуміння комунікативних намірів співрозмовника (9 МОВ 1.1.2-3)</p> <p>формулює уточнювальні запитання до почутого (художнього тексту/ медіатексту, висловлювання співрозмовника тощо) для його кращого розуміння (9 МОВ 1.1.2-4)</p> <p>самостійно створює складний план, тези почутого художнього тексту/ медіатексту (9 МОВ 1.2.2-1)</p>	<p>Айзек Азімов (1920–1992). «Фах». (2 години)</p> <p>Роздуми про майбутнє людини й людства. Образ Джорджа Плейтена. Проблема духовної реалізації людини. Розуміння сутності культури й освіти, призначення людини в сучасному світі. Утвердження сили людського інтелекту, самостійності мислення, творчої уяви, моральних цінностей.</p> <p>Ніл Річард Мак-Кіннон Гейман (нар. 1960). «Кораліна» (3 години)</p> <p>Проблеми родинних стосунків, пошуку свого єства, самооцінки. Пригоди дівчинки Кораліни у фантастичному світі</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, вибіркове, коментоване, прогнозоване, повторне, перерване та ін.), обговорення художніх творів/ медіатекстів, формулювання уточнювальних запитань до почутого та/або прочитаного (художнього тексту/ медіатексту, висловлювання співрозмовника та ін.), створення складного плану художнього тексту/медіатексту, складання тез почутого та/або прочитаного художнього тексту/ медіатексту, характеристика (усна) персонажів літературного твору (із використанням цитат, скорочень, умовних позначень, символів тощо), інтерпретація художніх текстів/ медіатекстів (образів, подій, ситуацій) з</p>

<p>характеризує (усно) персонажів літературного твору, доцільно використовуючи цитати, скорочення, умовні позначення, символи тощо (9 МОВ 1.2.2-1)</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p> <p>пропонує власні варіанти інтерпретації образів, подій і ситуацій у сучасних художніх текстах/медіатекстах, зважаючи на потенційну множинність прочитання в різних контекстах (9 МОВ 2.4.5-1)</p> <p>використовує ресурси українських бібліотек, зокрема цифрові, для розширення кола читацьких інтересів у галузі сучасної літератури, демонструючи навички критичного мислення (9 МОВ 2.5.3-1)</p> <p>передає зміст прочитаного художнього тексту словесно або графічно, узагальнюючи, скорочуючи, доповнюючи інформацію (комікс, фанфік або ін.) (9 МОВ 2.6.1-1)</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</p>	<p>з іншими татом і мамою. Казкові події у «кращому світі» з «кращими батьками», випробування та відкриття Кораліни. Моральне дорослішання дівчинки.</p> <p><i>(ТЛ) Художність. Поглиблення понять: повість, роман, фантастика.</i></p> <p><i>(ЛК) Вплив цифрових технологій на сучасну культуру. Роль наукової фантастики у поступі цивілізації.</i></p> <p><i>(УС) Твори українських письменників-фантастів для школярів.</i></p> <p><i>(МТ) Фільмографія: «Кораліна у світі кошмарів» (режисер Г. Селік, США, 2009), «Кораліна» (графічний роман: Н. Гейман, Г. К. Расселл), «Чорнильне серце» (режисер Й. Софтлі, Велика Британія, Німеччина, США, 2009) та ін.</i></p>	<p>урахуванням множинності прочитання в різних контекстах, використання ресурсів українських бібліотек (зокрема цифрових), відтворення змісту прочитаного художнього тексту словесно або графічно (комікс, фанфік або ін.), участь в очній або онлайн-дискусії, аналіз мови сучасних українських перекладів творів зарубіжної літератури та/або медіатекстів, дослідження і вдосконалення власного мовлення на підставі прочитаних художніх текстів/медіатекстів.</p>
---	---	---

<p>організовує або бере участь в очній або онлайн-дискусії щодо сучасних творів-фентезі зарубіжної та української літератури, обговорює важливі проблеми прочитаних творів, зокрема із використанням цифрових засобів онлайн-взаємодії (коментарі, чат, символи або ін.) (9 МОВ 3.2.3-1)</p> <p><i>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</i></p> <p>досліджує власне мовлення, аналізує мову сучасних українських перекладів творів зарубіжної літератури/медіатекстів, застосовуючи їх для вдосконалення власного мовлення (9 МОВ 4.2.4-1)</p>		
<p>ПІДСУМКИ (1 година)</p>		
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</i></p> <p>використовує різні засоби художньої виразності у власному мовленні, обґрунтовуючи доцільність їх вибору (9 МОВ 1.7.2-1)</p> <p>здійснює емоційну саморегуляцію, доречно використовує вербальні та</p>	<p>Актуальні теми і проблеми у творах класичної і сучасної літератури, прочитаних протягом навчального року. Образи улюблених героїв та героїнь художніх текстів/медіатекстів. Авторські ідеї, втілені в літературних персонажах. Літературні жанри та міжжанрові утворення. Сучасні ресурси творів зарубіжної літератури для молоді.</p> <p>(1 година)</p>	<p>Використання різних засобів художньої виразності у власному мовленні та обґрунтування їх вибору, виступ перед аудиторією із використанням вербальних і невербальних засобів, створення власного або колективного медіапродукту, самостійний добір та використання деяких способів творчого експериментування із текстом, коментування різних поглядів на</p>

невербальні засоби (зокрема під час виступу перед аудиторією) (9 МОВ 1.8.2-1)

II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів

на основі прочитаного створює власний або колективний медійний продукт (9 МОВ 2.7.2-1)

самостійно добирає та використовує деякі способи творчого експериментування із текстом (художнім текстом/медіатекстом), зважаючи на власні потреби і мету та усвідомлюючи ризик несприйняття створеного тексту (9 МОВ 2.7.2-2)

III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі

толерантно коментує різні погляди на обговорювану проблему, узагальнює їх, обстоює власну позицію, дотримується норм етикету, засад академічної доброчесності під час очного або онлайн-спілкування (9 МОВ 3.2.3-2)

IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення

обговорювану проблему, обстоювання власної позиції під час очного або онлайн-спілкування із дотриманням норм етикету та академічної доброчесності, імпровізація із художнім текстом/медіатекстом (стилізація, пародія або ін.).

імпровізує з художнім текстом/медіатекстом, застосовуючи елементи стилізації, пародії або ін., обстоює свою позицію та право на самовираження (9 МОВ 4.2.2-1)		